

Arbeidsmarkedet nå – oktober 2007

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Statistikk og utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Torbjørn Årethun, torbjorn.aarethun@nav.no, 1. november 2007.

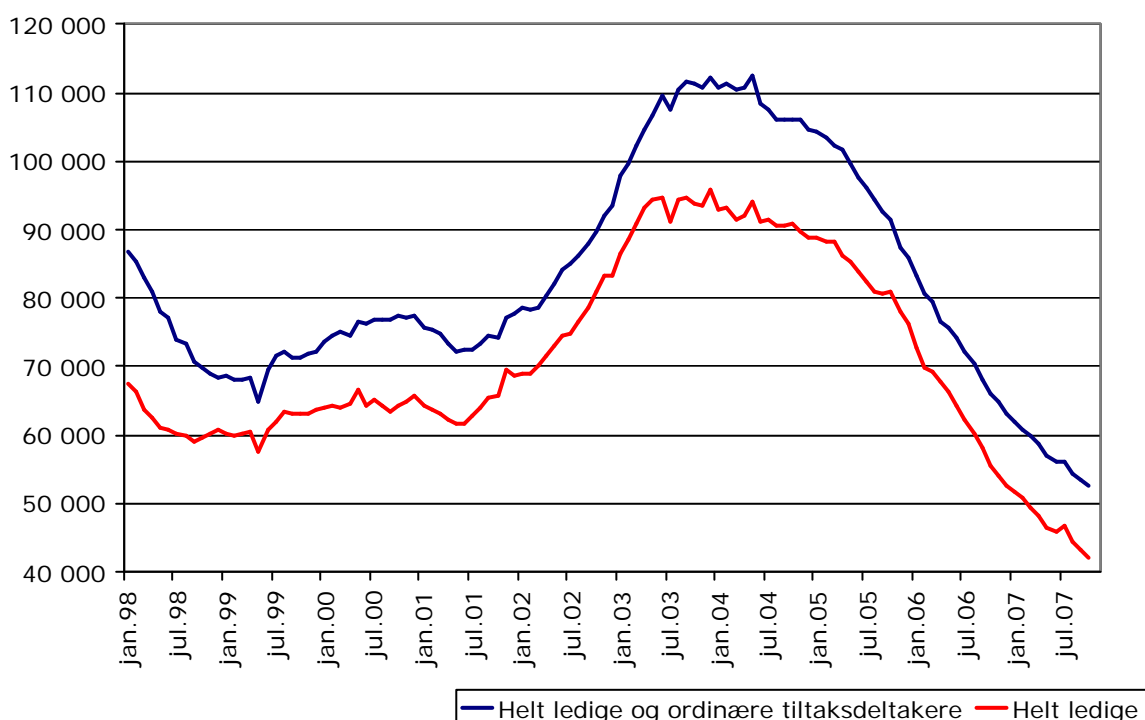
Ytterligere tilstrømning på arbeidsmarkedet

I løpet av den siste måneden har antallet arbeidsledige fortsatt å falle. Korrigert for sesongvariasjoner var det en nedgang på 1.100 i forhold til foregående måned. Nedgangen er på 800 når vi inkluderer ordinære tiltaksdeltakere. Også fra august til september falt summen av helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere med 800 personer.

Antallet registrerte helt arbeidsledige var på 40.300 ved utgangen av oktober. I forhold til samme måned i fjor svarer dette til en nedgang på 13.100 (-25 %).

Tilgangen på ordinære arbeidssøkere holder seg på et stabilt lavt nivå samtidig som antallet ledige stillinger offentliggjort i media fortsetter å øke. Arbeidsmarkedet har dermed strammet seg ytterligere til i løpet av den siste måneden.

Figur 1: Utviklingen i tallet på registrerte helt arbeidsledige og summen av helt arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall. Januar 1998-oktober 2007.

Kilde: NAV

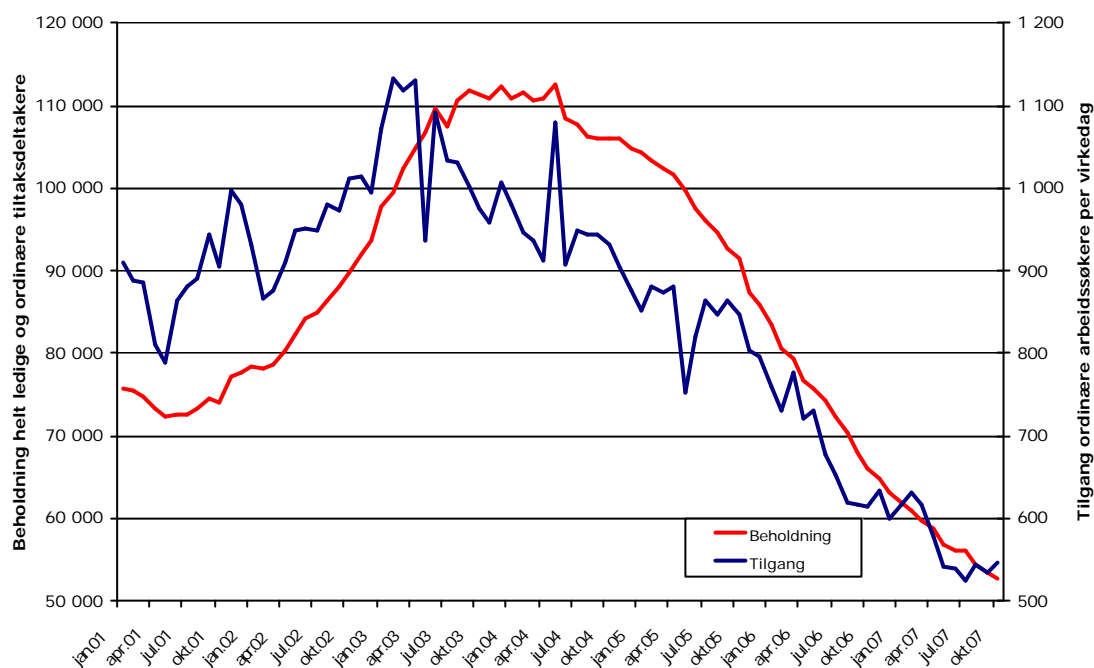
Stadig færre registrerer seg som arbeidsledig

Tallene for oktober viser at nytilgangen av ordinære arbeidssøkere nå er svært lav. Denne indikatoren viste lenge en nedadgående trend, og har det siste halvåret ligget på et lavt nivå. Dette viser at det nå er få som registrerer seg som arbeidsledige hos NAV.

Samtidig med en lav tilgang av nye arbeidssøkere, viser tallene at nedgangen i antallet helt ledige langtidsarbeidssøkere er spesielt sterk. I likhet med de foregående månedene

er det de med en arbeidssøkervarighet på mellom ett og to år som har hatt den største nedgangen.

Figur 2: Tilgangen av ordinære arbeidssøkere per virkedag, beholdning av summen arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall januar 2001- oktober 2007

Kilde: NAV.

Fortsatt høy etterspørsel etter arbeidskraft

I oktober økte tilgangen av ledige stillinger per virkedag fra måneden før. Tilgangen av ledige stillinger per virkedag har tatt seg noe opp gjennom de siste par månedene sett i forhold til perioden mars – august 2007. Dette indikerer at etterspørselen etter arbeidskraft fortsatt er meget stor. Fra figur 3 ser vi at denne indikatoren svinger en del fra måned til måned. Trenden har siden slutten av 2004 vært stigende.

Figur 3: Tilgang ledige stillinger utlyst i media. Januar 1999 – oktober 2007. Sesongjusterte tall.

Kilde: NAV.

Den økonomiske utviklingen internasjonalt

Den økonomiske situasjonen i USA har vært preget av frykt for at problemene på boligmarkedet vil forplante seg videre i økonomien. Mange amerikanske banker og finansinstitusjoner har fått svekket sin inntjening, noen til dels betydelig, som følge av store tap på utlån til boligkjøpere med lav kredittverdighet. Siden markedet for kreditt er globalt, kan dette også gi negative impulser til de europeiske økonomiene. De urolige finansmarkedene har bidratt til fallende boligpriser i USA, og boligsalget er nå på det laveste nivået siden 2001 og 30 prosent under toppen i 2005. Tallene indikerer likevel ikke at amerikansk økonomi går inn i en resesjon.

Tall for BNP i Kina viser at den sterke veksten som landet over en lengre periode har vært inne i, fortsatte i 3.kvartal. En årlig vekstrate på 11,5 prosent er den nest høyeste Kina har opplevd de siste 13 årene. Bare 2.kvartal i år var høyere. På grunn av fare for overoppheting har det kommet signaler fra kinesiske myndigheter om pengepolitiske tilstramninger.

Euroområdet er inne i en periode med sterk vekst. Veksten har i hovedsak vært drevet av økt eksport og vekst i investeringene. Lavere arbeidsledighet og høyere sysselsetting har kommet som en konsekvens av dette. I august lå ledighetsnivået i Euroområdet på 6,9 prosent, noe som var det samme som i de to foregående månedene. Foreløpig er det ingen klare tegn til at det stramme arbeidsmarkedet har ført til økt lønnsvekst. Siden veksten i eurosonen langt på vei er eksportdrevet, kan en eventuell nedgang i USAs økonomi etter hvert gi betydelige negative impulser til Euro-landene.

Utviklingen i norsk økonomi

Norsk økonomi har siden sommeren 2003 vært inne i en høykonjunktur. Denne har vært drevet av økte investeringer, og da særlig innenfor oljerettet virksomhet, samt økt privat konsum. Den høye investeringsaktiviteten har for en stor del vært muliggjort av et

svært lavt rentenivå og høy oljepris, mens en betydelig vekst i disponible realinntekter har dannet grunnlaget for den kraftige veksten i etterspørselen etter varer og tjenester fra husholdningssektoren. I perioden januar til august i år har samlet igangsatt bruksareal til nærings- og boligformål økt med 13,5 prosent sammenlignet med samme periode i fjor. Boligprisene har også i de siste årene steget kraftig. Det er imidlertid mye som tyder på at denne veksten nå er i ferd med å flate ut. Boligprisene sank i gjennomsnitt med 1,5 prosent fra 2. til 3. kvartal i år, og årsveksten i boligprisene var i 3. kvartal på 11,5 prosent mot 13,9 prosent året før. En utflatning av boligprisene vil etter hvert føre til en lavere igangsetting av nye boliger.

Høykonjunktoren gir seg nå også utslag i en tiltakende lønnsvekst. Samtidig er det tegn til at produktivitetsveksten er i ferd med å avta. Dette vil på sikt kunne bidra til å dempe etterspørselen etter arbeidskraft.

I Regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2008 blir det lagt opp til et strukturelt underskudd på 77 milliarder kroner. En mekanisk bruk av handlingsregelen ville økt det strukturelle underskuddet med ytterligere 7 milliarder kroner. Budsjettet har imidlertid ingen dempende virkning på aktiviteten i norsk økonomi gjennom 2008.

I følge SSBs konjunkturbarometer for 3. kvartal viser ikke den høye økonomiske aktiviteten tegn til å avta. Ordrettilgangen er fortsatt høy, men det er tegn til en svakere økning i etterspørselen fra eksportmarkedene. Samlet sett viser undersøkelsen at et klart flertall av industrilederne vurderer utsiktene på kort sikt (dvs for 4. kvartal) som bedre enn dagens situasjon. Det er forventninger om økte markedspriser og økt produksjonsvolum som underbygger dette. Indikatoren for ressursvansker viser en svakt fallende trend, men er på et svært høyt nivå historisk sett. Mangel på kvalifisert arbeidskraft og høy kapasitetsutnyttning er årsakene til dette.

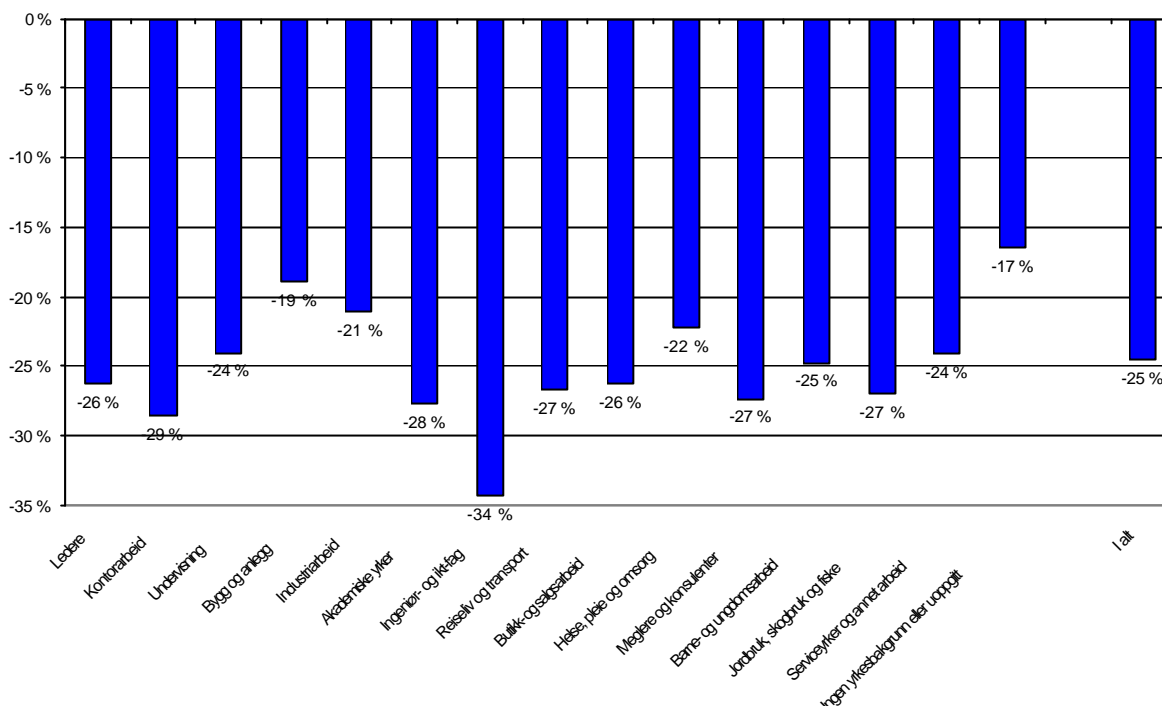
I følge SSB gikk omsetningsvolumet til detaljhandelsbedriftene opp med 1,5 prosent fra august til september i år, justert for sesongvariasjoner. Dette indikerer at det fremdeles er sterk vekst i privat konsum.

Tall fra SSBs arbeidskraftundersøkelse for 3. kvartal viser en vekst i sysselsettingen på 78.000 personer fra 3. kvartal 2006 til 3. kvartal 2007. Det har vært en særlig stor vekst i sysselsettingen innenfor bygg- og anlegg. AKU-ledigheten har gått ned med 20.000 personer fra 3. kvartal 2006 til 3. kvartal 2007 og utgjør nå 2,5 prosent av arbeidsstyrken. AKU-ledigheten reduseres mer blant langtidsledige enn blant korttidsledige. Resultatene fra Arbeidskraftundersøkelsen bekrefter inntrykket av at det fortsatt er en økende aktivitet på arbeidsmarkedet.

Gjennom den siste måneden har kronekursen styrket seg både mot EURO og dollar. Forventninger om økt rentedifferanse som følge av sterkere økonomisk utvikling i Norge forklarer mye av dette. Dersom kronekursen styrkes over en lengre periode, vil dette bidra til å redusere aktiviteten i konkurranseutsatt sektor. Den økende kronekursen har også, sammen med utsikter til noe svakere vekst internasjonalt, ført til at Norges Bank i går besluttet å holde styringsrenten uendret.

Færre ledige i alle yrkesgrupper

Figur 4. Prosentvis endring i antall registrerte arbeidsledige etter yrkesbakgrunn, oktober 2006 – oktober 2007.

Kilde: NAV

Fra figur 4 ser vi at nedgangen i arbeidsledigheten er sterk innenfor alle yrkesgrupper, men at det er innenfor ingeniør- og ikt-fag (- 34 %) og kontorarbeid (- 29 %) at den har vært sterkest.

Arbeidsledigheten er lavest blant ledere og innenfor ingeniør- og ikt-fag der 0,7 prosent av arbeidsstyrken er helt uten arbeid. Også innenfor undervisning (0,8 %) og helse, pleie og omsorg (1,0 %) er ledighetsnivået svært lavt.

Ledighetsnivået er høyest innenfor reiseliv og transport (2,5 %) og innenfor barn- og ungdomsarbeid (2,2 %).

Ingeniør- og ikt-fag

Innenfor ingeniør- og ikt-fag har særlig arbeidsledigheten blant systemutviklere og programmerere gått sterkt ned (- 44 %). Men også sivilingeniører, sivilarkitekter og lignende har hatt en klar reduksjon (- 41 %). Innenfor yrkesgruppen ingeniør- og ikt-fag som helhet har arbeidsledigheten gått ned med 34 prosent i forhold til samme måned i fjor.

Kontorarbeid

Blant personer innenfor yrkesgruppen kontorarbeid var det 29 prosent færre arbeidsledige sammenlignet med samme måned i fjor. Ledigheten faller sterkest blant kundebehandlere i bankene (-37 %), postbud og sorterere (- 34 %) og blant sekretærer (- 32 %).

Undervisning

Innenfor undervisning er det 24 prosent færre arbeidsledige i oktober sammenlignet med samme måned i fjor. Det er størst nedgang i arbeidsledigheten blant førskolelærere

(- 27 %) og lærere i videregående skole (- 26 %).

Bygg og anlegg

Ved utgangen av oktober er det 19 prosent færre arbeidsledige innenfor bygg og anlegg enn på samme tid i fjor. Nedgangen er størst blant elektrikere (-29 %) og vei- og anleggsarbeidere (-29 %).

Industriarbeid

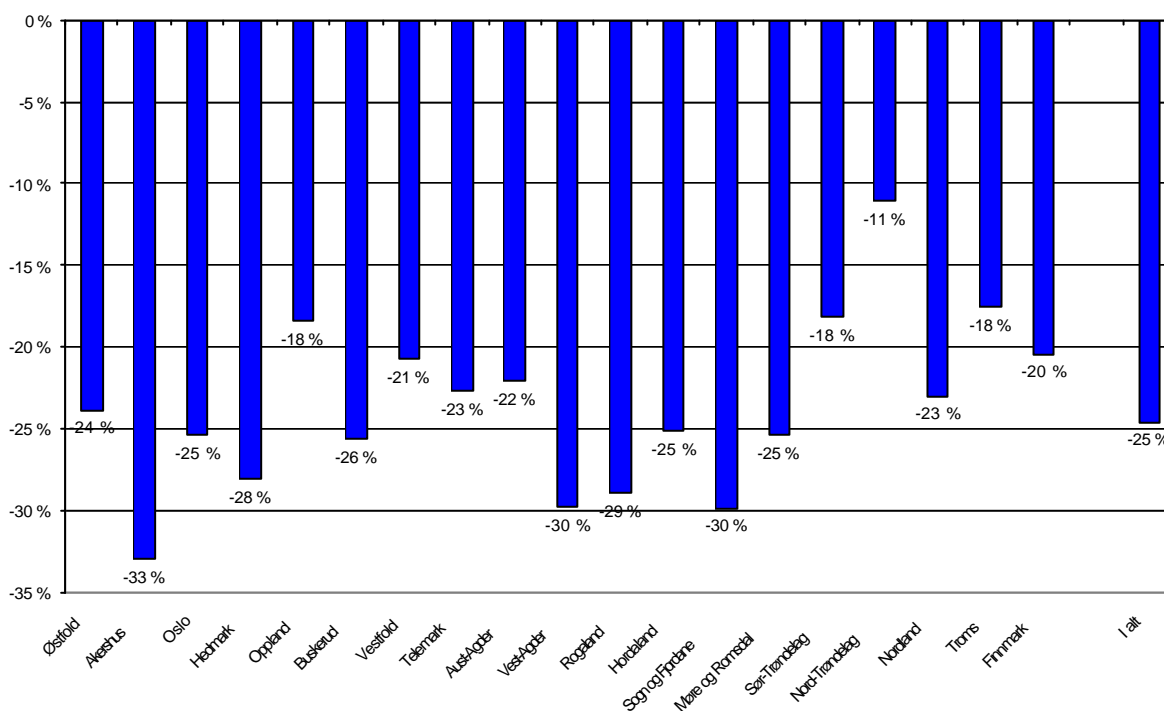
I forhold til oktober i fjor er det nå 21 prosent færre arbeidsledige innenfor yrkesgruppen industriarbeid. Nedgangen er sterkest blant automatikere og elektriske montører (-37 %), bilmekanikere (-31%) og blant hjelpearbeidere (-29 %).

Nedgang i ledigheten i alle fylker

Ved utgangen av oktober viser tallene at det fortsatt er en sterk nedgang i arbeidsledigheten i samtlige fylker sammenlignet med samme måned i fjor. Nedgangen er sterkest i Akershus med 33 prosent. Også Vest-Agder og Sogn og Fjordane hadde en betydelig nedgang i arbeidsledigheten (-30 %).

Ledighetsnivået er lavest i Sogn og Fjordane, der 0,9 prosent av arbeidsstyrken er registrert helt ledige. Høyest er arbeidsledigheten i Finnmark med 2,9 prosent.

Figur 5. Prosentvis endring i antall registrerte arbeidsledige fordelt på fylke. Oktober 2006 – oktober 2007.

Kilde: NAV

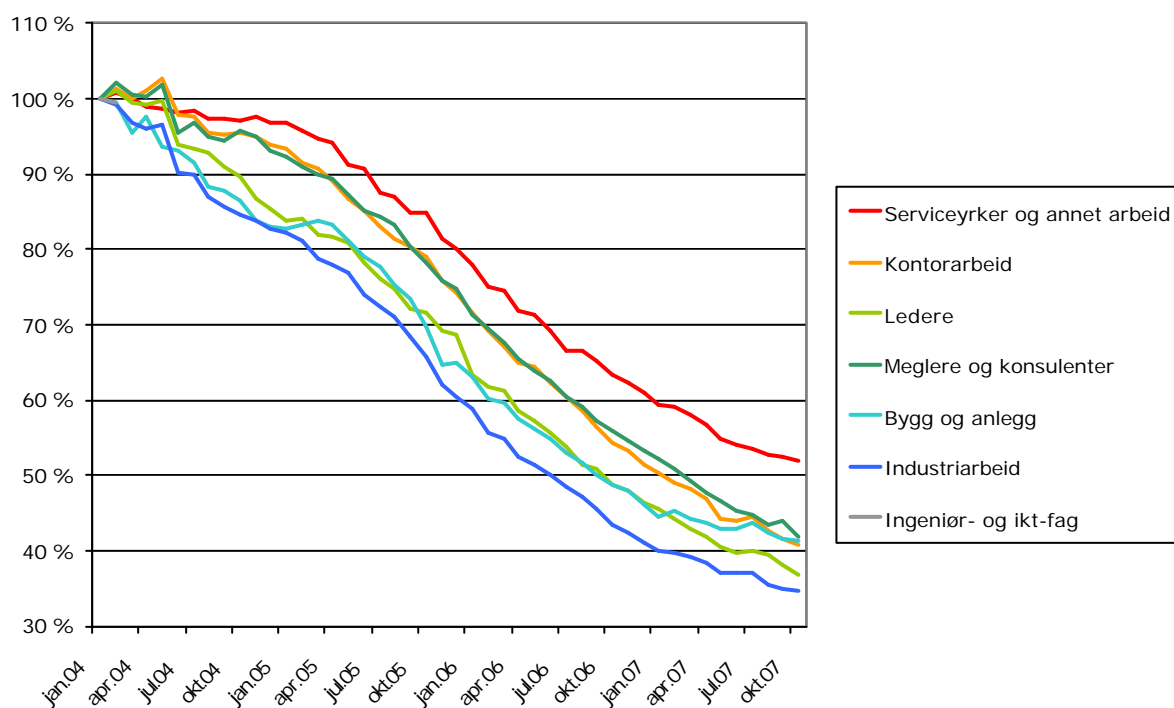
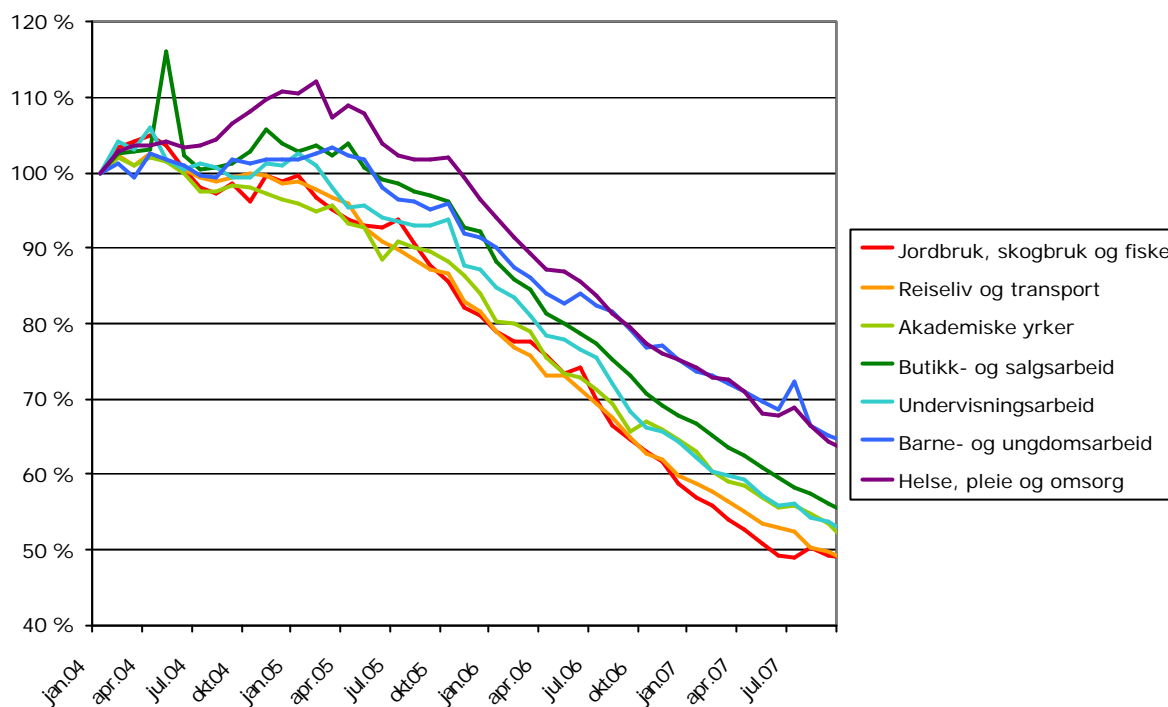

Spesielle forhold ved månedsoppdateringen

Det er ingen kjente forhold som påvirker månedsoppdateringen denne gang.

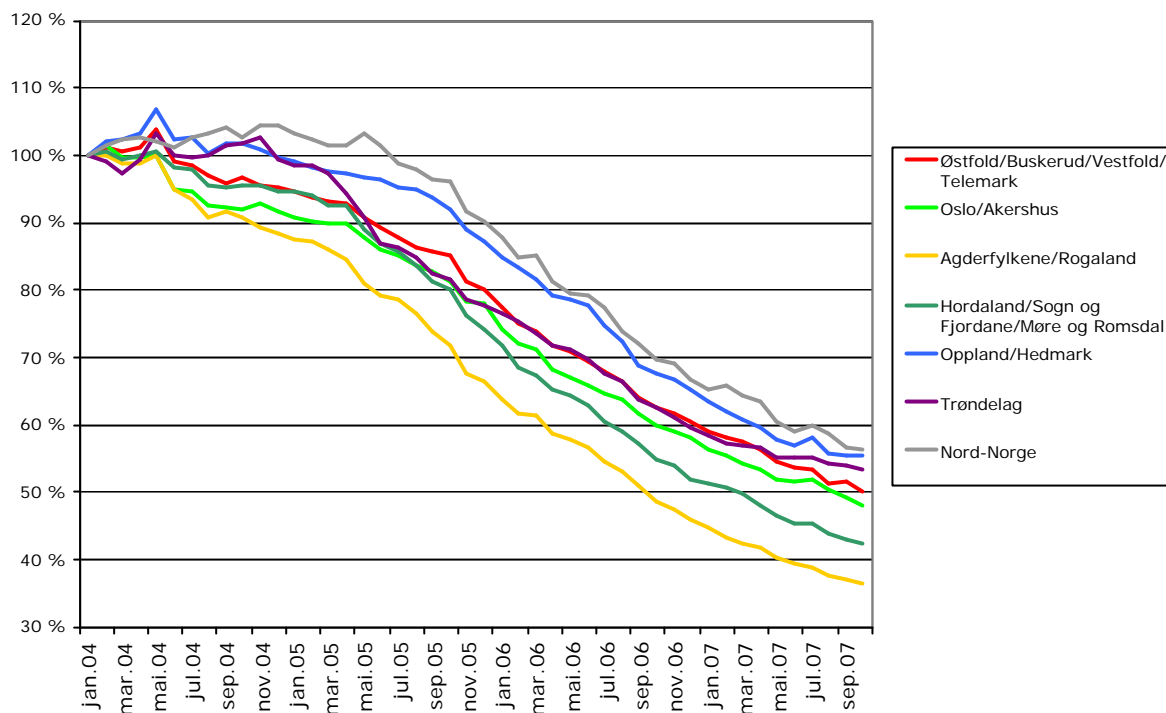
Figurvedlegg

Figur 7 og 8: Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2004 – oktober 2007. Januar 2004 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV

Figur 9: Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2004 – oktober 2007. Januar 2004 = 100. Sesongkorrigererte tall.

Kilde: NAV.